

A gyapjas tintagomba (*Coprinus comatus*) és a környezetterhelés

Régóta érik bennem a gondolat, hogy erről a témáról egy kicsit részletesebben írjak.

Vélhetőleg főként azért, mivel ez az egyik gomba, amely talán a legnagyobb mennyiségben kerül az asztalokra anélkül, hogy láttá volna szakellenőr és a gyűjtés helyének ismeretében(!) megfelelő tanáccsal el tudta volna látni a gombagyűjtőt.

A gyapjas tintagomba finom, fűszeres aromájú, jól ehető, magas tápértékű (széles választékban tartalmaz aminosavakat, többek között a kilenc esszenciálisat úgyszintén, emellett gazdag vitaminokban és ásványi anyagokban), komoly gyógyhatásokkal (ismert különféle tumorelles aktivitása, valamint eredményes vércukorszint szabályozó hatása) is rendelkező faj.

/Forrás: Jan Lelley – A gombák gyógyító ereje/

Szerencsére viszonylag könnyen felismerhető, jól határozható, más fajokkal, közöttük mérgezőkkel kevésbé könnyen összetéveszthető gomba a gyapjas tintagomba.

A *Coprinus* nemzetségben egyébiránt a *C. comatus*-t nem számítva Európában nem sok faj maradt a molekuláris vizsgálatokat követően (*C. sterquilinus*, *C. calyptratus*, *C. xerophilus*), azok is ritkák, méretük kisebb, vagy speciális élőhelyeken fordulnak elő, illetve ismereteink szerint hazánkban egyáltalán nem található faj is akad közöttük, a *Coprinus spadiceisporus*.

Ellenben az egyik, talán a legtöbbet vitatott „lestyánszagú tintagomba” (*Coprinus levisticolens*), amely vagy létezik vagy nem (szerintem inkább nem), nagyon hasonlít az itthon is rendkívül gyakori gyapjas tintagombához.

Azért ezzel sincs különösebb gond, hiszen a jelenleg rendelkezésre álló adatok szerint toxint ez a faj sem tartalmaz.

Mégis akkor mi lehet mindezzel a probléma?

Ismert a gyapjas tintagomba igen aktív nehézfém–akkumuláló képessége, amely mértékének remek jellemzője, hogy komoly jelölt lehet(ne) a mikoremediáció (a szennyezett területek gombával történő kármentesítése) területén.

/Forrás: Growth response and mycoremediation activity of *Coprinus comatus* on heavy metal contaminated media – *Mycosphere* 6 (1): 1–7 (2015)/

A gyapjas tintagomba előfordulása – akár nagyobb mennyiségben is – főként az erdőszéleken, kertekben, parkokban, utak szélén, tápanyagban dús talajokon, trágyázott legelőkön, szántóföldek környékén gyakori. Ezen felsoroltak közül a perifériális területek viszont általában mindig sokkal szennyezettebbek, mint az erdő, mező mélyebb részei.

A szántóföldek és környékét külön is kiemelem, mivel ilyen helyeken a talaj kritikus terhelést kap a csávázott vetőmagoktól, peszticidektől, továbbá jobb esetben elvileg csak korábban használt szerves higanyvegyületektől, műtrágyáktól, különféle terméscukozóktól stb.)

Ezelőtt már többször írtam, hogy semmiféle vegyileg kezelt, terhelt területről (város, ipari park, vasút, katonai gyakorlóter, személtlerakó környéke, gyümölcsösök stb.) ne gyűjtsünk étkezésre gombát, mivel a gombáknak nincs kiválasztó szervrendszere.

Ami bekerült, az a néhány ismert bizonyos fokú kiválás (pl. karbonátok és foszfátok, oxalátok /kalcium, magnézium/, egyéb – köztük nehézfémek – oxalát sói, bizonyos fajok termőrétegének „víz vagy tejszerű” nedveinek kiválása stb.) kivételével az ott is marad.

A továbbiakban aztán, hogy a gombákban már fentebb említett vegyszerekkel, idegen anyagokkal stb. tulajdonképpen mi is történik, arról csak korlátozottan áll a rendelkezésünkre tudományosan is megalapozott érdemi adat, információ.

Ne legyünk könnyelműek, hogy a kertben nő a permetezett cseresznye, egyéb gyümölcs is, akkor nem számít onnan egy kis gombafogyasztás sem.

Ez nem így van, ennél a gombák esetében sokkal bonyolultabb a helyzet.

Ezért legyen a gombászatnál az egyik legfontosabb teendő, a többit sem elhanyagolva, hogy mindig gondosan válogassuk meg azokat a helyeket, ahonnan az étkezésre szánt gombáinkat be szeretnénk gyűjteni.

/A fotókon a gyapjas tintagomba (*Coprinus comatus*) és a kérdéses hovatartozású „lestyánszagú tintagomba” (*Coprinus cf. levisticolens*) látható./

